

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญานั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดพหุปัญญา

1.1 ความหมายและแนวคิด

1.1.1 พื้นฐานของแนวคิดพหุปัญญา

1.1.2 หัวข้อสำคัญในแนวคิดพหุปัญญา

1.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิด

พหุปัญญา

1.2.1 การเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Center)

1.2.2 การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

1.2.3 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

1.2.4 การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning)

1.3 แนวทางในการประเมินพหุปัญญา

2. ทักษะภาษาอังกฤษ

2.1 ทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

2.2 การวัดและประเมินผลทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

2.3 ทักษะการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษ

2.4 การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีปัญญา

1.1 ความหมายและแนวคิด

Gardner (1993 อ้างใน เชปแมน, 2546 หน้า 3) กล่าวว่า หนึ่งในความเข้าใจผิดหลายๆ ประการที่เกี่ยวกับเชาว์ปัญญา (intelligence) คือ การคิดว่ามันเป็นสิ่งที่คงที่และเชื่อถือไปดด้วยว่า คนแต่ละคนมีความสามารถแบบเดียวไม่แปรเปลี่ยนตั้งแต่เกิดจนตาย หากยึดตามคำพูดของ Alfred Binet นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสแล้ว เชาว์ปัญญาคือ ความสามารถในการใช้ภาษา และการทำโจทย์คณิตศาสตร์ เขาและคณะได้สร้างแบบทดสอบเชาว์ปัญญา (I.Q) ขึ้นครั้งแรกของโลกในปี ค.ศ. 1904 แล้วหลายปีต่อมาจึงแพร่หลายจนเป็นที่รู้จักในปัจจุบัน

ต่อมาในปี ค.ศ. 1983 Howard Gardner นักจิตวิทยาชาวอเมริกันแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้กล่าวว่า ที่ผ่านมาระได้ให้ความหมายของความฉลาด หรือเชาว์ปัญญาแคบเกินไป โดยเขาได้เสนอว่าความฉลาดหรือเชาว์ปัญญาคือ ความสามารถในการแก้ปัญหา และการออกแบบผลผลิตที่ทันสมัยในสถานการณ์ธรรมชาติซึ่งมีค่าน้อยในวัฒนธรรมหนึ่งๆ

Gardner ได้เสนอในหนังสือชื่อ Frames of Mind (ขอบเขตของจิต) ว่าความฉลาดหรือเชาว์ปัญญาของมนุษย์มีอย่างน้อย 7 ด้าน โดยเรียกทฤษฎีนี้ว่า “ทฤษฎีทฤษฎีปัญญา” ต่อมาได้เสนอเพิ่มอีก 2 ด้าน ดังนี้ อาร์มสตรอง (2543, หน้า 2-4) และ อาร์มสตรอง (2546, หน้า 192-201)

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นการพูด เช่น นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง หรือการเขียน เช่น กวี นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ ปัญญาด้านนี้ยังรวมถึงความสามารถในการหว่านล้อม อธิบาย
2. ปัญญาด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข เช่น นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ และเป็นผู้ที่ให้เหตุผลได้ดี เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ปัญญาด้านนี้รวมถึงความไวในการเห็นความสัมพันธ์แบบตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรมและการคิดที่เป็นเหตุผล (cause-effect) และการคิดคาดการณ์ (if-them) วิธีการที่ใช้ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุป การคิดคำนวณ และการตั้งสมมุติฐาน
3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการมองเห็นพื้นที่ ได้แก่ นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทาง ตลอดจนสามารถคิดปรับปรุง หรือคิดหาวิธีการใช้เนื้อที่ที่ดี เช่น สถาปนิก มัณฑนากร ศิลปิน นักประดิษฐ์ ปัญญาด้านนี้รวมถึงความไวต่อ สี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถที่จะมองเห็นและแสดงออกเป็นรูปร่างถึงสิ่งที่เห็นและความคิดเกี่ยวกับพื้นที่
4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการใช้ร่างกายของตนเองแสดงความคิด ความรู้สึก ได้แก่ นักแสดง นักแสดงใบ้ นักกีฬา นาฏกร นักฟ้อนรำ และความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างซ่อมรถยนต์

คล้ายแพทย์ ปัญญาทางด้านนี้รวมถึงทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาท

5. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) คือ มีความสามารถสูงทางด้านดนตรี ได้แก่ นักดนตรี นักแต่งเพลง นักวิจารณ์ดนตรี ปัญญาทางด้านนี้รวมถึงความไวในเรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรี

6. ปัญญาด้านบุคคล และมนุษย์สัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกต น้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งนี้มีความสามารถสูงในการรู้ลักษณะท่าทางต่างๆ ของสัมพันธ์ภาพของมนุษย์ และสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตาม ได้แก่ นักสังคมวิทยา นักมานุษยวิทยา นักประชาสัมพันธ์ นักจิตวิทยา

7. ปัญญาด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการรู้จักตนเอง และสามารถประพุดตนได้ จากความรู้จักตนนี้ ความสามารถในการรู้จักตนเอง ได้แก่ รู้จักตนเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็งเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตนเอง มีความสามารถที่จะฝึกตนเอง เข้าใจตนเองและนับถือตนเอง ได้แก่ นักจิตวิทยา นักบำบัด นักเทววิทยา นักวางแผน

8. ปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) คือ ความสามารถในการสังเกตเห็น ลักษณะเดียวกันของพันธุ์พืช สัตว์ และสามารถศึกษาความสัมพันธ์ของพันธุ์ต่างๆ ได้ ได้แก่ ชาวนา, ชาวสวน นักธรณีวิทยา นักพฤกษศาสตร์ นักกีฏวิทยา สัตวแพทย์ นักสมุทรศาสตร์

9. ปัญญาด้านจิตวิญญาณแห่งชีวิต (Existential Intelligence) คือ มีความสามารถในการศึกษาความหมายของชีวิตและจักรวาล ศึกษาความหมายของความตาย และประสบการณ์อันลึกซึ้งเกี่ยวกับความรัก ความเมตตาและศิลปะ เป็นปัญญาที่คิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต การหาคำตอบให้แก่คำถามที่ว่า “ชีวิตคืออะไร” “พระเจ้ามีจริงหรือไม่” ได้แก่ นักเทววิทยา พระในศาสนาต่างๆ นักสอนศาสนา โยคี

อาจสรุปได้ว่านักจิตวิทยา Gardner ได้พัฒนาทฤษฎีพหุปัญญามากกว่า 15 ปี โดยทฤษฎีของเขาโต้แย้งกับความคิดเดิมเกี่ยวกับความเก่งและปัญญาของมนุษย์ เขากล่าวว่าแนวคิดเดิมนั้นเป็นความเก่งหรือปัญญาของมนุษย์อยู่เพียง 2 ด้านเท่านั้น คือด้านภาษาและด้านคณิตศาสตร์ โดยละเลยปัญญาหรือความสามารถด้านอื่นอีกหลายด้าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น (อาร์มสตรอง, 2546)

1.1.1 พื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีปัญญา

คนส่วนมากมักจะสงสัยว่าทำไม Gardner จึงจัดความสามารถทางดนตรี พื้นที่ ร่างกาย การเคลื่อนไหว เป็นปัญญาชนิดหนึ่ง แทนที่จะเป็น “ความถนัด” หรือ “ความสามารถเฉพาะด้าน” Gardner เข้าใจดีกว่าเรามากเคยชินกับคำพูดที่ว่า “เขาเป็นคนไม่ฉลาดหรอก แต่เขามีความสามารถพิเศษทางดนตรี” Gardner ยืนยันว่า ความสามารถพิเศษต่างๆ เหล่านี้เป็นปัญญาเฉพาะด้าน โดยเขามีเกณฑ์พิจารณาดังต่อไปนี้

1. ปัญญามีลักษณะเฉพาะด้านจากการศึกษาเรื่องสมอง ระหว่างที่ Gardner ทำงานกับองค์การทหารผ่านศึกแห่งเมืองบอสตัน เขาได้พบว่าบุคคลที่ประสบอุบัติเหตุสมองด้านซ้ายซึ่งเรียกว่าบริเวณ โบรคา (Broca's area) ซึ่งเป็นด้านของปัญญาด้านภาษาถูกทำลายไป ปรากฏว่าบุคคลผู้นั้นจะมีความยากลำบากในการพูด อ่าน เขียน และการใช้ภาษา แต่เขาก็ยังร้องเพลง เดินรำ มีความรู้สึกและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นเหมือนเดิมและบุคคลที่สมองด้านหน้าขวาถูกทำลายก็ทำให้หมดความสามารถทางด้านดนตรี

จากกรณีทำนองเดียวกับข้างต้นนี้อีกหลายกรณีและจากทฤษฎีสมองซีกซ้าย ซีกขวา ซึ่งเป็นที่สนใจแพร่หลายระหว่างปี 1970 (พ.ศ. 2513) ก็เป็นที่เชื่อถือได้ว่าปัญญาความฉลาดแต่ละด้านนั้นจะอยู่ตามที่ต่างๆ ของสมอง

2. ตัวอย่างนักปราชญ์และบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ นักปราชญ์ หรือ ผู้มีความสามารถพิเศษมักจะมีความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งเด่นออกมาชัดเจนประจักษ์แก่สายตาที่ราบ โดยความสามารถที่เด่นอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นจะสูงเหมือนภูเขาแต่ความสามารถอื่นๆ ด้อย เปรียบประจักษ์ที่ราบ

3. พัฒนาการของปัญญาและผลงานสูงสุด ความฉลาดหรือปัญญาด้านต่างๆ จะเปล่งประกายในวัฒนธรรมที่ยกย่องคุณค่าของปัญญาความฉลาดด้านนั้น และความมั่งคั่งของปัญญาความฉลาดแต่ละด้านจะมีวิถีพัฒนาการต่างๆ กัน เช่น บางด้านจะเห็นได้ชัดตั้งแต่วัยเด็ก เช่น ดนตรี โมซาร์ท สามารถแต่งดนตรี ได้ตั้งแต่อายุ 4 ขวบ และในขณะเดียวกันนักแต่งเพลงนักดนตรีหลายคนยังมีความสามารถไปจนถึงวัยชราแม้อายุ 80-90 ปี ก็ยังสามารถแต่งดนตรี เล่นดนตรี หรือ อำนวยวงดนตรี ได้อย่างดี

ความฉลาดหรือปัญญาทางด้านคณิตศาสตร์จะไม่ปรากฏในวัยเยาว์มากเหมือนดนตรี (เด็ก 4 ขวบ จะยังคิดเป็นรูปธรรมอยู่) แต่ก็ปรากฏเห็นชัดในตอนวัยรุ่น เช่น Blaise Pascal และ Karl Friedrich Gauss แต่นักคณิตศาสตร์บางคนก็ถึงขั้นสูงสุดอายุประมาณ 40 ปี

แต่นักประพันธ์ นักเขียนนวนิยาย จะประสบความสำเร็จทำงานได้ถึงขั้นสูงสุดอายุประมาณ 40-50 ปี หรือหลังจากนี้ Grandma Moses เริ่มฝึกวาดภาพเมื่ออายุ 75 ปี และประสบผลสำเร็จสูงสุด

Piaget ได้ทำแผนผังพัฒนาการทางตรรกะและคณิตศาสตร์ว่าวัยใดจะคิดได้อย่างไร Erikson ได้คิดทฤษฎีหรือแผนผังพัฒนาการทางมนุษยสัมพันธ์และความเข้าใจตนเอง Noam Chomsky ได้คิดแผนผังพัฒนาการทางภาษา

Gardner (1993) กล่าวว่า เราจะทราบถึงขั้นสูงสุดของปัญญาแต่ละด้านจากผลงานของผู้นั้น เช่น เบโธเฟนกับผลงานซิมโฟนี Eroica

4. ปัญญาแต่ละด้านมีประวัติวิวัฒนาการอันยาวนาน Gardner ได้สรุปว่าปัญญาแต่ละด้านมีวิวัฒนาการในช่วงระยะเวลาอันยาวนาน เช่น ปัญญาด้านพื้นที่ (spatial intelligence) จะเห็นจากภาพเขียนในถ้ำก่อนประวัติศาสตร์ ปัญญาทางด้านดนตรีก็ปรากฏมานานดังจะเห็นได้จากเครื่องดนตรีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์

ปัญญาบางด้านจะเป็นที่ยกย่องในสมัยหนึ่ง แต่อาจจะลดลงในอีกสมัยหนึ่ง เช่น ปัญญาทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เคยเป็นที่ยกย่องมากเมื่อร้อยกว่าปีมานี้ในอเมริกา เพราะสมัยนั้นอเมริกาเป็นสังคมเกษตรชนบท ความสามารถในการเพาะปลูกเก็บเกี่ยวต้องอาศัยพลังกำลังที่แข็งแรง ในอนาคตปัญญาบางด้านอาจจะเป็นที่ยกย่อง เช่น ในยุคข่าวสารปัจจุบันนี้มีการใช้โทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ปัญญาทางด้านพื้นที่ (spatial intelligence) อาจจะเป็นที่ยกย่อง

5. ข้อเสนอสนับสนุนจากแบบทดสอบทางจิตวิทยา ถึงแม้ Gardner ไม่ผู้จะเห็นด้วยกับแบบทดสอบมาตรฐานขณะนี้ แต่เขาก็กล่าวว่า แบบทดสอบมาตรฐานในปัจจุบันอาจจะทดสอบความฉลาดหรือปัญญาบางด้านได้ เช่น แบบทดสอบเชาวน์ปัญญาสำหรับเด็ก ของ เวคสเลอร์ (Wechsler Intelligence For Children) ซึ่งมีแบบทดสอบย่อยทางภาษา (คำศัพท์, ข้อมูล) ทางตรรกะและคณิตศาสตร์ (เลขคณิต) ทางด้านพื้นที่ (การจัดรูปภาพ) ทางด้านร่างกาย (การจัดสิ่งของ) แบบทดสอบวัดปัญญาทางด้านมนุษยสัมพันธ์ และความเข้าใจตนก็อาจจะใช้ Vineland Society Maturity Scale และ The Coppersmith Self-Esteem Inventory

6. ข้อเสนอสนับสนุนจากงานจิตวิทยาการทดลอง จากการศึกษาทางจิตวิทยาการทดลอง ได้พบว่าปัญญาความฉลาดแต่ละด้านนั้นจะแยกกันอยู่ เช่น บุคคลที่อ่านหนังสือได้เก่ง แต่ไม่สามารถถ่ายโอนความสามารถนี้ไปยังคณิตศาสตร์ได้ หรือบางคนมีความจำดีในเรื่องคำพูดและภาษา แต่จะจำหน้าคนไม่ได้เลย หรือบางคนมีความสามารถทางด้านดนตรี มีความไวต่อเสียงดนตรี แต่ไม่ถนัดหรือไวต่อเสียงพูด ดังนั้นมนุษย์แต่ละคนจะมีความสามารถต่างๆ กันในด้านต่างๆ

7. มีชุดความสามารถในการกระทำของปัญญาแต่ละด้าน Gardner ได้กล่าวว่า ปัญญาแต่ละด้านจะมีชุดความสามารถของตนเอง เช่น ปัญญาทางดนตรี จะมีความสามารถซึ่งทำให้เกิดความไวต่อจังหวะ เสียง ทำนอง หรือปัญญาทางด้านร่างกาย-การเคลื่อนไหว จะมีชุดความสามารถที่จะเลียนแบบการเคลื่อนไหวของผู้อื่น มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก Gardner ตั้งความ

คาดหวังว่าจะพยายามหาทางค้นหาคำพูดความสามารถของปัญญาเพื่อจะนำมาใช้และเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์

8. ปัญญาแต่ละด้านสามารถมีระบบสัญลักษณ์ของตน Gardner กล่าวว่า เครื่องบ่งชี้ที่แสดงความแตกต่างระหว่างคนกับสัตว์ชนิดอื่น คือ คนสามารถสร้างสัญลักษณ์ และปัญญาแต่ละด้านจะมีสัญลักษณ์ของตัวเอง

1.1.2 หัวข้อสำคัญในแนวคิดทฤษฎีปัญญา

แนวคิดทฤษฎีปัญญาไม่เพียงแต่จะอธิบายถึงลักษณะของปัญญาทั้ง 9 ด้านเท่านั้น แต่มีหัวข้อสำคัญเกี่ยวกับปัญญาเหล่านี้คือ

1. คนทุกคนมีปัญญาทั้ง 9 ด้าน ทฤษฎีนี้เชื่อว่าทุกคนมีปัญญาทั้ง 9 ด้าน เพียงแต่จะมากน้อยเท่าใด กวีคนสำคัญของเยอรมัน คือ เกอเธ่ (Johann Wolfgang von Goethe) ซึ่งเป็นทั้งกวี รัฐบุรุษ นักวิทยาศาสตร์ และนักปรัชญา ดูเหมือนจะมีปัญญาทั้ง 9 ด้านในระดับสูงทุกด้าน แต่คนส่วนใหญ่มักจะมีสูงเพียงหนึ่งหรือสองด้าน ส่วนด้านอื่นๆ จะมีไม่สูงนัก
 2. คนทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับที่ใช้การได้ ถึงแม้บางคนจะมีความรู้ดีกว่าตนมีปัญญาด้อยในบางด้าน เช่น ด้านดนตรี ด้านคณิตศาสตร์ ฯลฯ แต่ Gardner เชื่อว่า ถ้ามีการให้กำลังใจฝึกฝนอบรม ก็อาจจะเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่างๆ ได้ Gardner ได้ยกตัวอย่าง โปรแกรมการสอนดนตรีให้แก่เด็กของซูซูกิ (Suzuki Talent Education Program) ซึ่งสามารถฝึกเด็กให้มีความสามารถทางดนตรีสูงตั้งแต่เล็กๆ โดยมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ความร่วมมือของผู้ปกครอง การมีประสบการณ์ทางดนตรีตั้งแต่ยังเป็นเด็กอ่อน และได้รับการสอนให้เล่นดนตรีตั้งแต่เด็กๆ การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมปัญญาด้านต่างๆ ตั้งแต่เยาว์วัยนี้ยังมีอีกมาก
 3. ปัญญาด้านต่างๆ ทำงานร่วมกัน Gardner ชี้แจงว่า ปัญญาแต่ละด้านทั้ง 9 ด้านที่กล่าวมานั้นเป็นการอธิบายลักษณะแต่ละชนิดเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วปัญญาหลายๆ ด้านจะทำงานร่วมกัน (ยกเว้นในกรณีที่มีความพิการทางสมอง หรือ นักปราชญ์ที่ฉลาดล้ำเฉพาะด้าน) เช่น ในการประกอบอาหารก็จะต้องสามารถอ่านวิธีการทำ (ด้านภาษา) และคิด คำนวณปริมาณของส่วนผสม (ด้านคณิตศาสตร์) เมื่อประกอบอาหารเรียบร้อยแล้วทำให้สมาชิกมีความพอใจ (ด้านมนุษยสัมพันธ์) และทำให้ตนเองมีความสุข ภาคภูมิใจ (ด้านการเข้าใจรู้จักตนเอง)
- การกล่าวถึงลักษณะของปัญญาด้านต่างๆ เป็นเพียงการนำลักษณะพิเศษเฉพาะออกมาศึกษาเพื่อหาทางใช้ให้เหมาะสม
4. ปัญญาแต่ละด้านจะมีการแสดงความสามารถหลายทาง เช่น คนบางคนไม่มีความสามารถทางด้านกรอ่าน แต่ก็มิได้หมายความว่า ด้อยปัญญาทางภาษาเพราะบุคคลผู้นั้นอาจจะเป็นผู้ที่เล่านิทาน เรื่อง ได้เก่งหรือใช้ภาษาพูดคล่องแคล่ว หรือบางคนที่ไม่มีความสามารถทางกีฬา และการเล่นในสนาม ซึ่งดูเหมือนจะด้อยปัญญาทางด้านร่างกาย แต่บุคคลนั้นอาจจะใช้ร่างกายได้

อย่างดีในการถักทอผ้าหรือ เล่นหมากรุกได้เก่ง เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าแม้แต่ในลักษณะปัญญา
ด้านหนึ่งๆ ก็จะมีการแสดงออกถึงความสามารถหลากหลาย (ฮารี สัตถ์หลวี, 2543)

อาจสรุปได้ว่าบุคคลแต่ละคนมีความสามารถหลากหลายที่แตกต่างและเบ็ดเสร็จในตนเอง
ในอันที่จะแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงาน (แชปแมน และฟรีแมน, 2546 หน้า 4) ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัด
กิจกรรมภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญาที่สอดคล้องกับลักษณะของปัญญาด้านต่างๆดังกล่าว

1.2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญา

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิดพหุปัญญา มีความสัมพันธ์
กับการเรียนการสอน 4 รูปแบบคือ การเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากการสอน
ภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญาเป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
ซึ่งผู้เรียนจะสามารถพัฒนาและเสริมความสามารถพิเศษทุกด้านของตนให้แข็งแกร่งได้ โดยมี
ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้ ปัญญาด้านภาษามีกิจกรรมคือ การระดมสมอง เกมภาษา
ปัญญาด้านตรรกะมีกิจกรรมคือ การจัดหมวดหมู่และจำแนกประเภทของคำศัพท์ เกมปริศนา เป็น
ต้น พหุปัญญาจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจถึงความสามารถ ความถนัด ตลอดจนเข้าใจถึงปัญญาด้านต่างๆ
ของผู้เรียน กล่าวคือนักเรียนจะเรียนได้ดีจากปัญญาด้านนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องพยายามจัดกิจกรรมที่
ใช้ปัญญาด้านนั้นๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หนึ่งใน การเรียนการสอนเหล่านั้นคือ การเรียนรู้แบบ
ร่วมมือ เนื่องจากเป็นกระบวนการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่ม
มีทักษะทางสังคมที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอนพหุ
ปัญญาคือ ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์มีกิจกรรมคือ การทำงานกลุ่ม สถานการณ์จำลอง ปัญญาด้าน
ดนตรีมีกิจกรรมคือ การร้องเพลงหมู่ เป็นต้น การเรียนการสอนอีกรูปแบบคือ การสอนภาษาเพื่อ
การสื่อสาร เป็นการสอนที่เน้นทักษะการใช้ภาษาเป็นสำคัญ ดังนั้นตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการ
สอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญามีดังนี้คือ ปัญญาด้านภาษามีกิจกรรมคือ การ
อภิปราย การเขียนสรุปความ การอ่านออกเสียงทีละคน ปัญญาด้านมิติมีกิจกรรมคือ การเขียนผัง
ความคิด การเล่านิทานจินตนาการ เป็นต้น ส่วนการเรียนการสอนรูปแบบสุดท้ายคือ การเรียนรู้
แบบใช้สมองเป็นฐานกล่าวคือ เป็นการใช้องค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองเป็นเครื่องมือในการ
ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมแบบใช้สมองเป็นฐานคือ กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียน
สังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง และสร้างโอกาสที่จะได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้อง
กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญาคือ ปัญญาด้านตนมีกิจกรรม
คือ การจดบันทึกประจำวัน เกมคำพัง การเขียนเรื่องราวของตนเอง และปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์มี
กิจกรรมคือ การระดมพลังสมอง เพื่อนสอนเพื่อน เป็นต้น

ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเสริมศักยภาพ ความเก่ง
และความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละ

บุคคลซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน (คณะอนุกรมปฏิรูปการเรียนรู้, 2544, หน้า 38) โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1.2.1 การเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Center)

ประเวศ วสี (2543) กล่าวว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมายึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

ที่กล่าวว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ไม่ได้แปลว่า ครูลดบทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้าม ครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้การศึกษามีพลังและศักดิ์ศรีในการแก้ปัญหาของมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งสอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2543) ดังนี้ การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของชีวิต และแสดงว่าบุคคลนั้นมีความเจริญเติบโต การเรียนรู้เป็นหัวใจของการศึกษาดังนั้นสถานศึกษาก็คือ โรงเรียนที่จัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างได้ผลนั่นเอง

บุรชัย สิริมหาสาร (2545) ได้ให้ความหมายของการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นการสอนที่เน้นการคิดมากกว่าการจำ กล่าวคือ เน้น concept มากกว่า content เน้นการสรุปแบบความคิดรวบยอด มากกว่าการท่องจำความรู้ ซึ่งความสามารถทางสมองของเด็กมีจำกัด ไม่สามารถท่องจำเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ทั้งหมด

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอน ได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้ โดยบูรณาการคุณธรรมค่านิยมอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการกระบวนการ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) เสนอว่าการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนที่จัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าหาความรู้ และลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน จากการสอนที่เน้นความรู้ด้านเนื้อหาวิชาต่างๆ เพียงอย่างเดียว มาเป็นการสอนที่ผสมผสานให้ความรู้กับการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการหาความรู้ (Learn how to learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเรียนรู้ตัวความรู้

สรุปแล้วการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง การจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลาย ที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้คิด ค้นคว้า ได้ปฏิบัติและมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ได้ในชีวิตจริงของผู้เรียน

บทบาทของผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้อำนวยความสะดวกจะทำหน้าที่ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546)

1. เป็นผู้จัดการ (Manager) เป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมทำกิจกรรมแบ่งกลุ่มหรือจับคู่ เป็นผู้อบรมหมายงานหน้าที่ความรับผิดชอบแก่นักเรียนทุกคน จัดการให้ทุกคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถความสนใจของตน
2. เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม (An active participant) เข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มจริงๆ พร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียนขณะทำกิจกรรม
3. เป็นผู้ช่วยเหลือและแหล่งวิทยาการ (Helper and resource) คอยให้คำตอบเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ ตัวอย่างเช่น คำศัพท์หรือไวยากรณ์ การให้ข้อมูลหรือความรู้ในขณะที่นักเรียนต้องการ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
4. เป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Support and encourager) ช่วยสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์หรือให้คำแนะนำที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง
5. เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) คอยตรวจสอบงานที่นักเรียนผลิตขึ้นมา ก่อนที่จะส่งต่อไปให้นักเรียนคนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความถูกต้องของคำศัพท์ ไวยากรณ์ การแก้คำผิด อาจจะทำได้ทั้งก่อนทำกิจกรรม หรือบางกิจกรรมอาจจะแก้ทีหลังได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะสรุปได้เป็นคำ CHART PIG ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546)

1. C = CONSTRUCT หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง อันเกิดจากการ ได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง
2. H = HAPPINESS หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นความสุขที่เกิดจากสิ่งที่ตนสนใจ
3. A = ACTIVE LEARNING หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ หรือปฏิบัติ ด้วยความกระตือรือร้น เช่น ได้คิด ค้นคว้า ทดลอง รายงาน ทำโครงการงาน ฯลฯ
4. R = RESOURCES หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย
5. T = THINKING หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ เช่น คิดหลากหลาย คิดชัดเจน คิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

6. P = PARTICIPATION หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงาน วางเป้าหมายงานร่วมกัน

7. I = INDIVIDUALIZATION หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนในความเป็นเอกลักษณ์ของผู้สอนยอมรับในความสามารถ ความคิดเห็น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

8. G = GOOD HABIT & GROUP PROCESS หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ฯลฯ

กรมวิชาการ (2544) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาศัยแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 (หมวด 4) เป็นพื้นฐานในการศึกษา ค้นคว้าและพิจารณาเลือกใช้รูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม เทคนิคและวิธีการศึกษามีดังนี้

1. การวิเคราะห์ผู้เรียน การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ช่วยให้ครูผู้สอนมีข้อมูลที่สำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม หลักการวิเคราะห์ผู้เรียนควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบคือ ธรรมชาติของผู้เรียน ประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิม วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ และการบูรณาการคุณธรรมค่านิยมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เชื่อมโยงกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

4. การออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างกลุ่มวิชาโดยใช้ผลการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นหลัก และใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. การออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนภาพให้เห็นได้ชัดเจนและแน่นอนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านต่างๆ อย่างไร ทำให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนรอบด้านที่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

การสอนแบบซิปปา (CIPPA) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และใช้กระบวนการกลุ่มช่วยในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบ ทั้ง 5 คือ

C-Construct การสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

I-Interaction การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม

P-Physical participation การมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้กระทำ/ ปฏิบัติในกิจกรรม
ต่างๆ

P-Process learning การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่เป็นทักษะพื้นฐาน เช่น
กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เป็นขั้นตอน

A-Application การนำความรู้ที่ได้รับประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ประกอบด้วย

1. ทบทวนความรู้เดิม
2. แสวงหาความรู้ใหม่
3. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม
4. แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในกลุ่ม
5. สรุปและจัดระเบียบความรู้
6. แสดงผลงาน
7. ประยุกต์ใช้ความรู้

สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ (2544) ได้มองเห็นแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียน
การสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเสนอยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบาง
ประการคือ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning), การเรียนแบบประสบการณ์
(Experiential Learning), การเรียนแบบอภิปัญญา (Metacognition), การเรียนแบบส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์ (Creativity)

คนเรามีความฉลาดทางสติปัญญาที่หลากหลายและแตกต่างกันซึ่งนำไปสู่การ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างอิสระได้
เลือกทำกิจกรรมที่ชอบอย่างหลากหลายตามความถนัดหรือความสนใจของแต่ละคน (บุรุษย์ ศิริมหา
สาคร, 2545, หน้า 43)

ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2541) ที่ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง
ได้แก่

1. กระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุขได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับ
ความดี ความงาม ความจริง วัยเด็กเล็กจะใช้สมองซีกขวาในการเรียนรู้ การอ่าน การฟัง เป็น
กระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด จินตนาการ

2. กระบวนการที่จะเรียนรู้ การเรียนที่จะรู้คือ การเชื่อมโยงความรู้ทั่วไปอย่าง
กว้างขวางและพอเพียงกับโอกาสที่จะสามารถทำงาน ในระดับลึกได้ การเรียนรู้ที่จะรู้ยังหมายถึง
วิธีการเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ (learning how to learn) เพื่อจะได้ประโยชน์จากโอกาสทาง
การศึกษาที่มีให้ตลอดชีวิต กระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับเพื่อที่จะรู้ได้แก่ การวิเคราะห์

การคิดจำแนก และการคิดเชื่อมโยง ซึ่งมีขั้นตอนและทักษะกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้วิธีคิด
แก้ปัญหา การคิดคาดการณ์ล่วงหน้าและการคิดสร้างสรรค์
ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่มีขั้นตอนดังนี้

1. หาคาคิด
2. ค้นหาสาเหตุ
3. การแสวงหาทางเลือก
4. ปฏิบัติตามทางเลือกที่เลือกไว้
5. ประเมินผล

3. การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันเป็นการเรียนรู้ทักษะทางสังคมได้แก่ การเรียนรู้
เรื่องราวของสภาพสังคมต่างๆ ที่ผู้เรียนเผชิญอยู่รวมทั้งประสบการณ์ทำงาน

4. การเรียนรู้ที่เน้นบุคลิกภาพส่วนตัวที่ได้พัฒนาดีขึ้น กระบวนการเรียนรู้
ตามลำดับขั้นตอนที่เป็ระบบ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเสริมทางเป็นบุคลิกภาพ
ส่วนตัวและสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

5. การเรียนรู้ที่จะแสวงหาวิธีการเรียน สังคมแห่งข่าวสารเทคโนโลยีเป็นสังคม
แห่งการเรียนรู้ บุคคลที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ซึ่งได้รับการ
พัฒนาการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและแสวงหาความรู้ได้ตลอดชีวิต

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าความหมายและ
กระบวนการของการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สอดคล้องกับ
กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนและส่งเสริม พัฒนา
ปัญญาด้านต่างๆ ของผู้เรียนซึ่งยังสอดคล้องกับหลักการสอนของครูตามแนวพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้อย่างมี
ความสุข มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ได้พัฒนาสมอง การคิด และสติปัญญาอย่าง
เต็มศักยภาพ ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์บทบาทครูเป็นเพียงผู้สนับสนุน

1.2.2. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นนักเรียน
เป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของ
นักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุผลตามเป้าหมายตลอดจนเคารพ
ความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลนั่นเอง ดังนั้นในการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญหามีกิจกรรมปัญญาด้านต่างๆ ดังนี้คือ ปัญญาด้าน
มนุษยสัมพันธ์มีกิจกรรมคือ การพูดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน การทำงานกลุ่มร่วมมือ ปัญญา
ด้านภาษามีกิจกรรมคือ การอภิปรายกลุ่ม การโต้ว่าที่ การระดมพลังสมอง เป็นต้น

กรมวิชาการ (2544, หน้า 4) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2542) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มซึ่งได้รับการจัดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในกลุ่มโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จัดเป็นโครงสร้างทางสังคม ผู้เรียนจะรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองพอๆ กับรับผิดชอบการเรียนรู้ของสมาชิกภายในกลุ่มที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงานช่วยเหลือเกื้อกูลสนับสนุนความสำเร็จของกันและกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ นิยม ไชวงค์ (2542) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือแรงร่วมใจดังนี้ เป็นวิธีการเรียนที่เป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันแต่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มมีเพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือ มีความเป็นผู้นำ รู้จักตัดสินใจ สร้างความไว้วางใจ รู้จักติดต่อสื่อสารและสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน เข้าใจบทบาทของตนเองในการช่วยเหลือให้กลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง และสามารถทำงานร่วมกันได้

ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนใช้ทักษะทางสังคมให้นักเรียนได้ฝึกหัดการทำงานร่วมกันและเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ทำงานของตนเองอย่างเต็มที่ การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงแตกต่างจากการเรียนเป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม

หลักการพื้นฐานประกอบด้วย

1. ทีม (Teams) การเรียนรู้แบบร่วมมือต้องการทีม อาจเป็นทีมแบบผสมตามความสามารถทางการเรียน กลุ่มแบบสุ่มหรือกลุ่มสนใจ
2. ความมุ่งมั่น (Will) ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของนักเรียนที่จะรวมพลังกันภายในกลุ่ม นักเรียนต้องมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเสริมแรงทีมที่ประสบความสำเร็จ

3. การจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการของครูด้วย กล่าวคือ ครูต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อให้กลุ่มของนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะทางสังคม (Social skills) ทักษะทางสังคม คือ การพัฒนาทักษะของการอยู่ร่วมกัน มารยาททางสังคมให้เกิดในตัวนักเรียน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

5. หลักพื้นฐาน (Principles) หลักพื้นฐานหรือนิยามของการเรียนแบบร่วมมือมี 4 ข้อ จะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ คือ

1. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (Positive Interdependence)
2. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) จะนำมาซึ่งความรับผิดชอบของกลุ่ม
3. การมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน (Equal Participation)
4. การมีปฏิสัมพันธ์ (Simultaneous Interaction) การมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กันของสมาชิกภายในกลุ่ม

6. โครงสร้างและการจัดการโครงสร้าง (Structure and Structuring) โครงสร้างกิจกรรมและการจัดโครงสร้างของกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ผู้สอนจะต้องเลือกโครงสร้างที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาโครงสร้าง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กรมวิชาการ (2544) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. คิดและคุยกัน (Think-Pair-Share) เพื่อนเรียน (Partner) และผลัดกันพูด (Say and Switch)
2. กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable)
3. คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา (Corners) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together)
4. การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three-Step-Interview)
5. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Games Tournament หรือ TGT) และการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD)
6. ปริศนาความรู้ (Jigsaw)
7. การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation)
8. การเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI)

9. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC)

กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีเรียนไม่ใช่วิธีสอนแต่เป็นวิธีเรียนที่คู่ขนานไปกับวิธีสอนภาษาแบบสื่อสาร Coelho (อ้างใน สมทิศ แสงศิริรักษ์, 2542) ได้เสนอข้อคิดเห็นไว้ว่า หลักสูตรการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศพัฒนาจุดประสงค์ในการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษา โดยระบุว่า นักเรียนจะต้องเรียนวิธีการใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาภาษานั้น จุดเน้นของการเรียนอยู่ที่หน้าที่ในการสื่อสารของภาษา การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถเป็นพื้นฐานการออกแบบการเรียนการสอนแบบสื่อสารได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้และทางด้านจิตใจ ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อนๆ เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนตลอดจนรู้จักช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนๆ (อารี สัจฉลวี, 2543 หน้า 33) จึงเป็นวิธีการเรียนที่พัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน

1.2.3 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้สอนจะเน้นทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ โดยทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะนี้ผู้สอนสามารถนำกิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญามาช่วยพัฒนาและส่งเสริมทักษะดังกล่าว คือ ทักษะการฟัง มีกิจกรรมพหุปัญญาด้านธรรมชาติคือ การฟังรายการเกี่ยวกับธรรมชาติ ปัญญาด้านร่างกายคือ ทำท่าทางตามคำสั่ง เป็นต้น ทักษะการพูด มีกิจกรรมพหุปัญญาด้านจิตวิญญาณแห่งชีวิตคือ การเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหมายของชีวิต ทักษะการอ่านมีกิจกรรมพหุปัญญาด้านมิติคือ การอ่านสัญลักษณ์กราฟฟิค การอ่านแผนภูมิหรือกราฟ ส่วนทักษะสุดท้ายคือ ทักษะการเขียนมีกิจกรรมพหุปัญญาด้านตรรกะคือ การเขียนเสนอเรื่องราวตามลำดับและเหตุผล การจัดหมวดหมู่และจำแนกประเภท เป็นต้น

กองวิจัยทางการศึกษา (อ้างใน กรมวิชาการ, 2546) ได้ให้นิยามของการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารว่าเป็นการสอนที่ใช้เทคนิคการสอนหลายๆ แบบประสานกัน ยึดหลักการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยนำการสอนแบบตรง การเลียนแบบ การท่องจำเข้ามาแทรกในการฟัง บทฟัง และพูด นำไวยากรณ์มาแทรกในการสอน มีการสรุปกฎเกณฑ์ เน้นทักษะการใช้ภาษาเป็นสำคัญ

ลักษณะสำคัญของกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

Harmer (อ้างใน กรมวิชาการ, 2542, หน้า 29) และ Savignon (อ้างใน กรมวิชาการ, 2542, หน้า 29) ได้สรุปลักษณะสำคัญของกิจกรรมเพื่อการสื่อสารไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการ ในการสื่อสาร (Desire Communicate) กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนกระทำเพื่อฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องสร้างความต้องการที่จะสื่อสารให้กับผู้เรียนถึงแม้ผู้เรียนไม่ต้องมีความรู้สึกหรือความจำเป็นในการสื่อสาร
2. จุดประสงค์ในการสื่อสาร (Communicate Purpose) กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์ของการสื่อสารที่แท้จริงมากกว่าจะให้ฝึกใช้ตัวภาษาและกิจกรรมนั้นควรมีช่องว่าง (Gap) ซึ่งอาจเป็นช่องว่างของข้อมูล (Information Gap) หรือช่องว่างของความคิดเห็น (Opinion Gap) เพื่อให้ผู้เรียนพยายามเชื่อมช่องว่างดังกล่าว ในขณะที่กำลังสื่อสาร
3. เนื้อหาไม่ใช่รูปแบบของภาษา (Content not Form) ขณะผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมความสนใจของผู้เรียนต้องอยู่ที่สิ่งที่พูด (What to Say) ไม่ใช่อยู่ที่ว่าจะพูดอย่างไร (How to Say) ผู้เรียนต้องมีข้อมูลที่ต้องการจะสื่อสารเสมอ
4. ความหลากหลายของภาษา (Variety of Language) กิจกรรมนั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาหลายรูปแบบไม่ใช่เฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง
5. ไม่มีแทรกแซงจากผู้สอน (Not Teacher Intervention) กิจกรรมนั้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำและกระทำกันเองระหว่างผู้เรียนมากกว่าทำกับผู้สอน ผู้สอนไม่ไปเกี่ยวข้องแม้จะเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือการประเมินการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ผู้สอนควรประเมินผลสุดท้ายของกิจกรรมเมื่อกิจกรรมนั้นเสร็จสิ้นลง การประเมินต้องดูที่การบรรลุจุดประสงค์ของการสื่อสาร ไม่ใช่การใช้ภาษาที่ถูกต้อง
6. ไม่มีการควบคุมวัสดุที่จะฝึก (No Material Control) กิจกรรมที่จัดต้องไม่กำหนดภาษาที่ผู้เรียนต้องใช้ ผู้เรียนควรมีโอกาสที่จะเลือกที่จะสื่อสารอะไร และอย่างไรด้วยตนเอง

ขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แบ่งขั้นตอนเป็น 4 ขั้นตอนคือ Scott, Johnson and Morrow (อ้างใน กรมวิชาการ, 2546)

ขั้นที่ 1 บอกวัตถุประสงค์ (Setting Objective) อาจตั้งวัตถุประสงค์ปลายทาง (Terminal Objective) และจุดประสงค์นำทาง (Enabling Objective) ในการสอนทักษะเพื่อการสื่อสารนั้น เน้นการสื่อความหมายทางภาษาต้องเหมาะสม

ขั้นที่ 2 คำเนิการสอน (Presentation) ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในเรื่องสอนอย่างชัดเจน โดยการทำความเข้าใจในบริบท (Contextualization) ซึ่งการทำความเข้าใจในบริบทในแนวการสอนเพื่อสื่อสารนี้แตกต่างไปจากแนวการสอนที่เน้นโครงสร้าง

ขั้นที่ 3 ฝึกใช้ภาษา (Practice) เป็นการฝึกฝนเกี่ยวกับตัวภาษา โดยการสร้างสถานการณ์ให้เหมือนจริง ผู้สอนอาจจะช่วยเหลือ แนะนำให้ผู้เรียนจับคู่หรือกลุ่ม โดยผู้สอนทำเป็นแบบคู่กับนักเรียนก่อนแล้วให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 4 การถ่ายโอนความรู้ (Transfer) เป็นการเลือกการฝึกการใช้ภาษาโดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม อาจปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วอย่างเสรี และใช้ภาษาในช่วงเวลาที่นานขึ้นกว่าเดิม

จากขั้นต้นจะเห็นได้ถึงลักษณะและขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจากนักการศึกษาจึงอาจกล่าวได้ว่าการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน โดยมีตัวอย่างการใช้กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาคือ ขั้นนำ กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาด้านมิติคือ การใช้รูปภาพ กราฟ แผนที่ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ปัญญาด้านภาษามีกิจกรรมคือ การระดมพลังสมอง ส่วนในขั้นฝึกนั้น ปัญญาด้านคนมีกิจกรรมคือ การอ่านตามลำพัง เกมลำพัง ส่วนขั้นตอนสุดท้ายคือ ขั้นนำไปใช้มีกิจกรรมทฤษฎีปัญญาด้านดนตรีคือ การใช้ทำนองดนตรีกับความคิดรวบยอด ปัญญาด้านภาษาคือ การเขียนแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

1.2.4 การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญานั้นเป็นการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานดัง สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (2548) ได้ให้ความหมายว่า Brain-Based Learning (BBL) คือ การใช้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสมองเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์

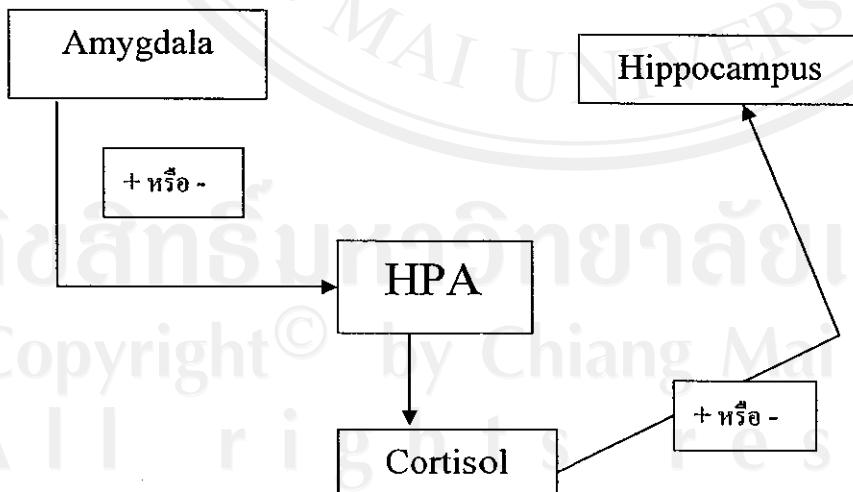
กิจกรรมตามแนวการเรียนการสอนแบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) จึงเป็นกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับสถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (2548) ได้เสนอว่ากิจกรรมในขั้นของ BBL เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาการของสมองด้านความเข้าใจในตนเอง (Intrapersonal Intelligence) และความเข้าใจในบุคคลอื่น (Interpersonal Intelligence) กิจกรรมส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจภาวะทางอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น และพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพที่สูงที่สุดได้ รวมทั้งการพัฒนาทักษะที่ใช้ในการสื่อสารและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

สมองในส่วนของอมิกดาล่า (Amygdala) ทำหน้าที่ด้านภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก และการรับรู้ในตนเอง (Self-perception) เมื่อมีเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทางบวกหรือทางลบเกิดขึ้น หากเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลรุนแรง สมองจะบันทึกความรู้สึกที่เกิดขึ้นในส่วนของอมิกดาล่าทันทีทันใด หากเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สำคัญเกิดขึ้นอย่างซ้ำๆ และก่อให้เกิดอารมณ์ และความรู้สึกต่างๆ ความทรงจำ ภาวะอารมณ์ และความรู้สึกเหล่านั้นจะถูก

สร้างเป็นวงจร (circuit) และบันทึกไว้ในอมิกดาลาจนกลายเป็นความทรงจำระยะยาว (Long term Memory)

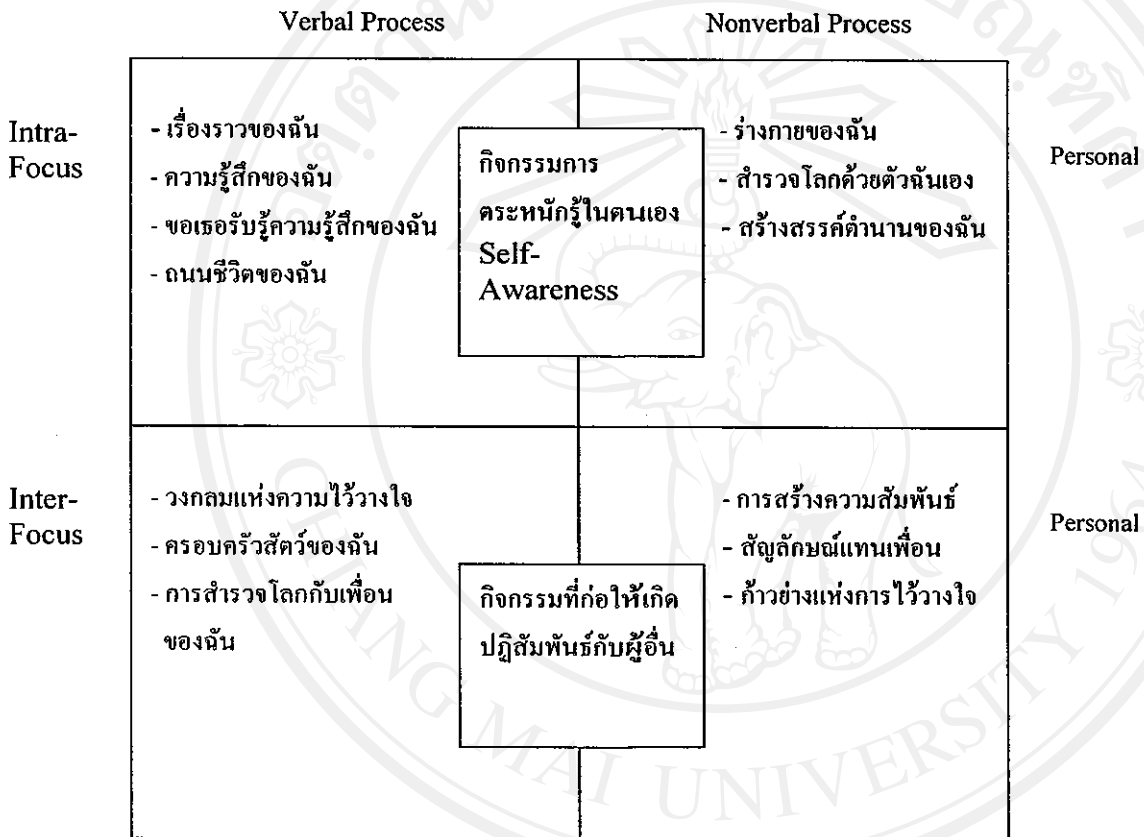
จากความรู้เรื่องสมอง ทำให้ตระหนักว่า หากนักเรียนพบเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึก หรืออารมณ์ทางลบบ่อยๆ นักเรียนก็จะพัฒนาความทรงจำ และภาวะทางอารมณ์ที่ดีนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การสะสมประสบการณ์ทางลบ ทำให้นักเรียนเข้าใจตน และสร้างความภาคภูมิใจ อันจะเป็นภูมิคุ้มกันลดพฤติกรรมก้าวร้าว หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ นอกจากนี้กิจกรรมของ BBL ยังเอื้อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการแสดงความรู้สึก การมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ช่วยลดความเครียดในตัวนักเรียน

ภาวะอารมณ์ลบ เช่น ความสุข ความมั่นคง และความเป็นมิตร ที่ถูกบันทึกไว้ในอมิกดาลา จะส่งผลกระทบต่อระบบการทำงาน HPA (hypothalamic-pituitary-adrenal axis) คือกระตุ้นการสร้างสารคอร์ติซอล (cortisol) ในระดับที่พอเหมาะ โดยสารคอร์ติซอลจะช่วยให้ฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสร้างระบบความทรงจำ ในทางตรงกันข้ามหากนักเรียนเกิดอารมณ์ทางลบบ่อยๆ ระบบ HPA จะหลั่งสารคอร์ติซอล ในปริมาณที่เกิดความจำเป็น ซึ่งสารคอร์ติซอลจะทำลายเซลล์สมอง และแทรกแซงการทำงานของฮิปโปแคมปัส ส่งผลในทางลบต่อระบบความทรงจำ กิจกรรมของ BBL จึงมุ่งให้เกิดกระบวนการคลายเครียด ปลดปล่อยความรู้สึกทางลบ และส่งเสริมความรู้สึกบวก

แผนภูมิ 1 แสดงอิทธิพลของ Amygdala ที่มีต่อ Hippocampus
ซึ่งมีผลต่อความทรงจำ และการเรียนรู้ของมนุษย์

แท้จริงแล้วกิจกรรมแบบ BBL นั้นเป็นกิจกรรมอะไรก็ได้ที่กระตุ้นให้มุ่งเน้นนักเรียนสังเกตความรู้สึกหรือสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง การได้แสดงความรู้สึกออกมาอย่างเหมาะสม ทำความเข้าใจในตนเอง และการสร้างโอกาสที่จะได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ตารางต่อไปนี้แสดงถึงตัวอย่างกิจกรรม และมีติของกิจกรรม

ตาราง 1 มิติของกิจกรรม

กิจกรรมการสำรวจและตระหนักรู้ในตนเอง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านความเข้าใจในตนเอง (Intrapersonal Intelligence) โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมที่ใช้กระบวนการทางภาษาพูดเช่น เรื่องราวของฉันทัน ความรู้สึกของฉันทัน ขอเธอรับรู้ความรู้สึกของฉันทัน และกิจกรรมที่ใช้ภาษาท่าทาง เช่น ร่างกายของฉันทัน การสำรวจโลกด้วยตัวฉันทัน เป็นต้น

การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างเสริมพัฒนาการ ด้านสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่ใช้ภาษาพูด เช่น วงกลมแห่งความไว้วางใจ ครอบครัวและสัตว์ของฉันทัน การสำรวจโลกกับเพื่อนของฉันทัน และกิจกรรมที่ใช้ภาษาท่าทาง เช่น การสร้างความสัมพันธ์ สัญลักษณ์แทนเพื่อน และก้าว่างแห่งการไว้วางใจ

ครูแบบ BBL จะต้องมีความรู้ที่ตระหนักรู้ และความเข้าใจในตนเอง เป็นปัจจัยที่กำหนดบรรยากาศของชั้นเรียน ครูจำเป็นต้องรู้ว่าตนเองมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างไร และนักเรียนมีอิทธิพลอย่างไรกับตนเอง ครูจำเป็นต้องรู้ว่าจุดเด่น จุดอ่อน และความต้องการพื้นฐานของตน

ครูแสดงออกด้วยความกระตือรือร้น ใส่ใจนักเรียน ยิ้มแย้ม ก่อให้เกิดบรรยากาศที่งดงาม ปราศจากความกลัว และ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

ทักษะที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมตามแนว Brain-Based Learning เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจบุคคลอื่นและมุ่งให้พัฒนาตนเองไปสู่ภาวะการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (self-actualization) รวมถึงการพัฒนาสติปัญญาด้าน Intrapersonal และ Interpersonal ตามทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ของ Dr. Howard Gardner ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องฝึกฝนก็คือ ทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

กิจกรรมตามแนว Brain-Based Learning นั้น เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนฝึกทักษะการสังเกตและแสดงความรู้สึกของตนเอง และความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทักษะพื้นฐานเบื้องต้นที่ครูจำเป็นต้องมี คือ การ Tuning in ซึ่งหมายถึง การปรับคลื่น

หลักการดังกล่าว เป็นหลักที่ใช้พูดคุยกับนักเรียนของเรา คือ การพูดคุยกับนักเรียน โดยลดอคติทั้งที่เกิดจากความรู้และความรู้สึกของครู เมื่อครูเข้าไปอยู่ในโลกของนักเรียนอย่างจริงแท้ นั่นก็คือการปรับคลื่นของผู้ฟังให้ตรงกับผู้พูด ทักษะที่ใช้ในกระบวนการ Tuning in มีดังนี้

1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) คือ การฟังนักเรียนอย่างมีสมาธิ ใจต่อสิ่งที่นักเรียนกำลังสื่อสาร ไม่ว่าจะ เป็นภาษาพูด หรือภาษาท่าทาง ด้วยการมองตาผู้พูด พยักหน้า รับรู้สิ่งที่นักเรียนพูด

2. ทักษะการทวนซ้ำ (Restatement) คือการขยายขอบเขตความเข้าใจในการฟัง โดยการพูดซ้ำ ในสิ่งที่นักเรียนเล่า เป็นทักษะที่ครูใช้เพื่อทบทวนความเข้าใจว่าตรงกับสิ่งที่นักเรียนกำลังสื่อสารหรือไม่ ทำให้นักเรียนรู้ว่าครูมีความเข้าใจในสิ่งที่กำลังสื่อสารกันเพียงใด เมื่อนักเรียนได้ฟังครูและทบทวนสิ่งที่ตนพูดแล้ว นักเรียนก็จะทบทวน และเกิดความชัดเจนในเหตุการณ์ และความรู้สึกของตนเอง

3. ทักษะการสะท้อน (Reflection) ครูใช้เพื่อการสะท้อนไปมาระหว่างการสื่อสารของนักเรียน นักเรียนรู้ว่าครูกำลังรับฟัง และใส่ใจต่อสิ่งที่นักเรียนพูด นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง เข้าใจระดับความรู้สึกของตนต่อเรื่องราวต่างๆ ที่กำลังเล่า

4. ทักษะการตั้งคำถาม (Questioning) เป็นทักษะที่ใช้ในการ tuning in เพื่อสืบสาร เชื่อมต่อการสนทนากับนักเรียน คำถามที่ดีจะช่วยให้ นักเรียนทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น หรือความรู้สึกของตนเองต่อเหตุการณ์นั้น คำถามที่ดีควรเป็นคำถามปลายเปิด ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงความรู้สึก มากกว่าจะเป็นคำถามที่เน้นเรื่องราวอันเกิดจากการอยากรู้ อยากเห็นของผู้ถาม

5. ทักษะการเชื่อมโยง (Linking) ซึ่งใช้ในกิจกรรมกลุ่ม ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ กับสมาชิกภายในกลุ่มต่อแก่นของเนื้อเรื่องที่กำลังพูดคุยกัน ช่วยให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวภายในกลุ่ม นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่นอีกด้วย

แชปแมน (2544) เสนอถึงองค์ประกอบของเรียนประเภทเสริมสมองดังนี้ สภาพแวดล้อมของห้องเรียนซึ่งเอื้อต่อพัฒนาการของความสามารถพิเศษ ได้อย่างสูงสุดนั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นห้องเรียน “เสริมสมอง (brain compatible)” เพื่อที่จะให้สมองของผู้เรียน ได้ทำงานอย่างเต็มที่ ห้องเรียนควรต้องจัดให้มีองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการคือ ประการแรกให้ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจ และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของห้อง ประการที่สองให้เนื้อหาบทเรียนมีความหมายสมจริง ประการที่สามให้สภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ประการที่สี่ให้ตัวเลือกที่หลากหลายและหลากหลาย และ ประการที่ห้าให้จัดเวลาอย่างเหมาะสม

อาจสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาด้านคนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน คือ การเขียนชีวประวัติของตนเอง การเขียนบันทึกประจำวัน การอ่านชีวประวัติของบุคคลสำคัญ นอกจากนั้นยังมีปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์มีกิจกรรมคือ การทำงานกลุ่ม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น

1.3 แนวทางการประเมินพหุปัญญา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญาที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดจะสอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง Gardner (1983, 1993 อ้างใน อาร์มสตรอง, 2546) กล่าวว่าเราจะสามารถประเมินพหุปัญญาของเด็กด้วยการสังเกตการณ์กระทำของนักเรียนซึ่งจะบ่งบอกว่านักเรียนมีความถนัดปัญญาด้านใด เช่น เด็กชอบเล่นเกมคณิตศาสตร์ หรือชอบร้องรำเพลงหรือมีวิธีการแก้ปัญหาเพื่อนในกลุ่ม การสังเกตวิธีที่เด็กแก้ปัญหาหรือผลิตสิ่งใดตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันที่เป็นธรรมชาติ จะช่วยให้เราเข้าใจและรู้ถึงความสามารถของผู้เรียน

ได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความที่คล้ายคลึงกันโดย สุวิทย์ มูลคำ (2541, หน้า 14) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพที่แท้จริง หมายถึงการวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “ทำไม” จะช่วยให้ผู้สอน ได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ซึ่งคล้ายกับที่ นิยม ไชยวงศ์ (2542, หน้า 30) ได้เสนอว่า การประเมินจากสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นกระบวนการสังเกต การบันทึกและการรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ จากวิธีการทำงานและผลงานที่นักเรียน ทำในสภาพของการแสดงออกจริง ในเนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นการประเมิน ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน เน้นวัดที่ การ

แสดงออก กระบวนการคิด/ทำงาน (Process) ผลผลิต (Product) และเพิ่มพัฒนางาน (Portfolio) เพื่อ
 ดูพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียน โดยจะให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบ
 ผลสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนาการด้านอื่นๆ

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2546, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการประเมินตาม
 สภาพจริง ว่าเป็นกระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการประเมินผลความสามารถ
 ทางด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริงมากกว่าประเมินจากผลการ
 ทดสอบด้านข้อสอบแบบเลือกตอบ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงต้องมีผลสัมพันธ์กับ
 พฤติกรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (Real World) ของผู้เรียน

บุรชัย สิริมหาสาร (2545, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงคือ การประเมิน
 ความสามารถของผู้เรียน โดยดูจากของจริง (Authentic) แปลว่าของจริง สภาพที่แท้จริง การดูจาก
 ของจริงคือ การดูคนที่ผลงานหรือค่าของคนดูที่ผลของงานว่า ผลงานที่ทำดีหรือไม่ดีอย่างไร ไม่ใช่ดู
 คนที่ผลการสอบว่าได้คะแนนมากหรือน้อย การสอบเป็นการวัดผลโดยอ้อม โดยใช้ข้อสอบเป็น
 เครื่องมือสะท้อนความรู้ของผู้เรียนซึ่งไม่ใช่ของจริง

ดังนั้นการประเมินตามสภาพจริงเป็นการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตัดสินใจและแก้ปัญหา
 ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถค้นพบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและพัฒนาตนเองซึ่งสอดคล้องกับ
 จุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2546) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินผลตาม
 สภาพจริงดังนี้

1. การแสดงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การประเมินตามสภาพจริง เป็นวิธีการประเมินที่เน้นการใช้เครื่องมือวัดผลเพื่อ
 สะท้อนให้เห็นพฤติกรรม ระดับความสามารถ และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เป็น
 จริงของการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน เป็นการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอย่างมี
 คุณภาพ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ระบบและวิธีการประเมินผลแบบเดิมจะเป็นการวัดแบบอิง
 กลุ่ม (Norm-Referenced) ใช้ข้อสอบเป็นเครื่องมือหลัก จึงไม่สามารถวัดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง
 (Complex Cognition) นอกเหนือไปจากความรู้ ความจำ และความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเท่านั้น
 ทำให้ผู้สอนขาดความมั่นใจที่จะประเมินความสามารถในด้านการปฏิบัติ (Performance Ability)
 ของผู้เรียน และการสอนยังคงจำกัดอยู่เฉพาะเนื้อหาความรู้ของวิชาที่สอนมากกว่าการเชื่อมโยงไปสู่
 บริบท (Decontextualized) รองรับ และข้อสอบแบบปรนัยที่นิยมใช้กันอยู่ยังมีขอบเขตจำกัดในเรื่อง
 การสอบวัดความรู้เชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และทักษะต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียน

3. การบูรณาการวิธีการและเครื่องมือในการประเมินอย่างหลากหลาย

การประเมินผลตามสภาพจริงนิยมเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การประเมินจากทางเลือกใหม่” (Alternative Assessment) เพราะเป็นวิธีการประเมินที่ใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลาย เพื่อเข้าถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนให้มากที่สุด สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่กำลังศึกษาอยู่ในแต่ละช่วงชั้นของหลักสูตร หรือ โปรแกรมการเรียนว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด จึงเป็นการประเมินที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและแสดงออกให้เห็นถึงระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับทักษะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือวิธีการเรียนที่ผู้เรียนใช้ปฏิบัติในการเรียนรู้ตามเรื่องกำหนดด้วย

4. การสะท้อนความสามารถด้านต่างๆ และการประเมินระดับความสามารถที่เป็นจริง

การประเมินตามทางเลือกใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพจริงของผู้เรียน เป็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงระดับทักษะความคิดและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบไว้ ซึ่งวิธีการประเมินแบบอิงกลุ่มและการใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจน จึงไม่สามารถประเมินทักษะระดับสูงและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนให้สัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริงได้

5. ส่งเสริมการเรียนรู้จากสภาพจริง

เนื่องจากการประเมินตามสภาพจริง จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลากหลายชนิดในการวัดและประเมินผล และต้องกระทำอย่างใกล้ชิด เป็นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกวันของการเรียนวิชานั้นๆ ซึ่งต่างจากรูปแบบเดิมที่ดำเนินการสอนไปได้ระยะหนึ่งแล้วจึงจัดการทดสอบความรู้ของผู้เรียน แต่วิธีการประเมินจากสภาพจริงจะต้องรวบรวมงานจากภาคปฏิบัติและผลงานที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมกรเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในสภาพจริง รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้

กานูเดช หงษาวงศ์ (2548) ได้เสนอไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนไม่ได้ประเมินตามคะแนนแต่เป็นลักษณะของคุณภาพของงาน ของวิธีการทำงานและผลผลิตจากการปฏิบัติโดยมีการสร้างเกณฑ์คุณภาพดังนี้

1. เกณฑ์ทางด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ ความคาดหวังของพฤติกรรมกรเรียนรู้ว่าต้องการให้นักเรียนรู้อะไร
2. เกณฑ์ทางด้านทักษะกระบวนการคิดที่จำเป็นในรายวิชานั้นๆ ได้แก่ ทักษะการพูด การเขียน การใช้เครื่องมือ เป็นต้น

3. เกณฑ์การใช้กระบวนการคิดในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ โดยใช้หลักการของเนื้อหาวิชานั้นๆ

4. เกณฑ์อันดับของคุณภาพของงานว่าลำดับการพัฒนาอย่างไร

5. เกณฑ์การประเมินที่กำหนดคนั้น มีลักษณะเป็นการประเมินคุณภาพในภาพรวมเป็น Holistic Scoring

ด้วยเหตุนี้การประเมินตามสภาพจริงจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนรับรู้ข้อมูลและผลสำเร็จจากการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่เป็นจริง โดยเน้นการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้อย่างหลากหลายซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้ (เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ, 2546)

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมินผู้เรียนว่า มีความจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาน้อยเพียงใด และวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมิน โดยตั้งคำถามอย่างง่ายๆ ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคน ได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ นิยมใช้การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำ และด้านความรู้สึนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือต่อใดสิ่งใดสิ่งหนึ่งรวมทั้งการเห็นคุณค่าในสาระการเรียนรู้รายวิชาต่างๆ เป็นต้น

3. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออกของพฤติกรรมลักษณะต่างๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเรียนรู้ และแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรต่อไป

4. แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง (Authentic Test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม หรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง เพื่อเลียนแบบสภาพจริง เป็นต้น เช่น ข้อสอบวัดทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในสถานการณ์ที่กำหนด เป็นต้น เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ การฝึกทักษะและกระบวนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

5. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินด้วยการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึก หรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรง เพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความต้องการ การใช้วิธีการต่างๆ และการสร้างผลงานของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้นและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจทักษะกระบวนการ รวมทั้งเจตคติต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน ได้ดียิ่งขึ้น

6. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการจัดเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียน เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่างๆ ที่ผู้เรียนพัฒนาได้สำเร็จ รวมทั้งความถนัด ความสนใจ ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) มากยิ่งขึ้น

การนำแนวคิด portfolio มาใช้กับการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาสิ่งที่สำคัญคือ การแนะนำให้เด็กทำแฟ้มสะสมผลงาน จึงจะมีคุณค่าต่อเด็ก ข้อสำคัญคือ เด็กจะต้องมีทางเลือกที่จะทำแฟ้มสะสมผลงานด้วยตนเอง ไม่ใช่ครูบังคับให้เด็กทำตามที่ครูต้องการ(นุรชัย ศิริมหาสาร, 2545, หน้า 33)

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าความหมายและเกณฑ์ของการประเมินตามสภาพจริงที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น จะเป็นการเน้นการจัดเก็บเอกสารข้อมูลของผลงาน และกระบวนการแก้ปัญหาของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมพหุปัญญาคือ ปัญญาด้านมิติมีกิจกรรมคือ การถ่ายภาพ ปัญญาด้านภาษามีกิจกรรมคือ บันทึกประจำวันของนักเรียน บันทึกความก้าวหน้า การสัมภาษณ์ ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์มีกิจกรรมคือ สังคมมิติ เป็นต้น

2. ทักษะภาษาอังกฤษ

จรัสศรี คิวสุวรรณ (2541) กล่าวว่าไว้ว่า ภาษา เป็นวิชาทักษะ ใช้ในการติดต่อปฏิสัมพันธ์ เป็นสื่อมากกว่าศาสตร์ การจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ น่าจะมีความหมายและใช้สื่อสารได้จริง กิจกรรมต้องท้าทาย ให้เด็กต้องการมีส่วนร่วม และปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาเด็กจะเรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข และไม่รู้สึกกดดันถ้ามีความมั่นใจและได้รับกำลังใจในการใช้ภาษาจากครูผู้สอน

ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพพิดี อ่องแสนคุณ (2539, หน้า 31) ว่าการเรียนรู้ทางภาษาประกอบด้วยทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะทั้งสี่จำเป็นต้องฝึกฝนแก่ผู้เรียนโดยเท่าเทียมกัน แต่ทักษะแรกของการเรียนรู้ทางภาษา คือ การฟัง ผู้เรียนจำเป็นต้องฟังเสียง เสียงที่ได้ฟัง ออกเสียงอย่างถูกต้อง พูดสื่อความหมายได้แล้วจึงจะอ่านและเขียนต่อไป การสอนทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จึงเป็นการสอนในเชิงทักษะสัมพันธ์ ซึ่งจะเชื่อมโยง

ทักษะทั้งสี่เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีวิธีการ มิใช่เป็นการแยกการสอนแต่ละทักษะออกจากกัน การเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ครูผู้สอนพึงจัดการสอนโดยให้มีทักษะทั้งสี่สัมพันธ์ต่อกัน

อาจจะกล่าวได้ว่าทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะต้องมีความสัมพันธ์กันในเชิงทักษะสัมพันธ์ซึ่งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญามีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะทั้ง 4 ทักษะ เช่น ทักษะการฟังใช้ปัญญาด้านร่างกายมีกิจกรรมคือ การทำท่าทางตามคำสั่ง ทักษะการพูดใช้ปัญญาด้านมิติมีกิจกรรมคือ การเล่นเกมจินตนาการ ทักษะการอ่านใช้ปัญญาด้านตรรกะมีกิจกรรมคือ เกมปริศนา ส่วนทักษะการเขียนใช้ปัญญาด้านภาษามีกิจกรรมคือ การเขียนเล่าเรื่อง เป็นต้น

2.1 ทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

Valette (อ้างใน สมพิศ แสงศิริรักษ์, 2542, หน้า 6) กล่าวว่า การฟัง ลักษณะที่สำคัญของการฟัง คือเสียง การที่เสียงสระหรือพยางค์บางพยางค์ขาดหายไปในเวลาพูด นั่นคือ ผู้พูดออกเสียงคำหรือกลุ่มคำแตกต่างจากที่ควรจะเป็นในตัวเอง และลักษณะที่สำคัญอย่างก็คือ ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการสื่อความหมาย คือ ทำให้ผู้ฟังทราบว่า ประโยคนั้นๆ ผู้พูดต้องการถามคำถาม หรือต้องการออกคำสั่ง บรรณาการพูดจบข้อความแล้วหรือยังไม่จบ เป็นต้น โดยสังเกตจากเสียงสูงต่ำในตอนท้ายข้อความ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประโยคมีข้อความอย่างเดียวกันแต่ระดับเสียงต่างกัน ซึ่งถ้าผู้ฟังไม่เข้าใจระดับเสียง ก็จะทำให้เข้าใจความหมายของเนื้อหาผิดไปได้

กุศยา แสงเดช (2545, หน้า 132) กล่าวว่า ทักษะการฟัง เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ทักษะต่อไป ได้แก่ การพูด การอ่าน และการเขียน การฟังแยกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น เน้นการฟังเสียง คำ วลี แล้วสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง รู้จักสังเกต และจับได้ว่าเสียงต่างๆ มีความแตกต่างกันอย่างไร และระดับที่สองเป็นการฟังประโยคและเรื่องราวเพื่อความเข้าใจ ดังนั้นการฝึกทักษะการฟังจึงประกอบไปด้วย การฟังเสียง พยางค์ คำศัพท์ ประโยค การสนทนา และฟังเรื่องแล้วเข้าใจได้

วรวรรณ เปี่ยมบุญเลิศ (2540, หน้า 73) เห็นว่าในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น เราใช้ทักษะการฟังมากกว่าทักษะอื่นๆ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะที่สำคัญ ทักษะการฟังนี้อาจพัฒนาขึ้นได้ ถ้าได้รับการฝึกฝนที่ดี ผู้ที่ได้รับการฝึกจะมีทักษะสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกเป็นอันมาก บุคคลแต่ละคนจะมีสมรรถภาพในการฟังต่างกัน Rebecca M. Vatette ได้จำแนกพฤติกรรมการฟังออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. การรับรู้ (Perception) ผู้ฟังสังเกตความแตกต่างของภาษาเกี่ยวกับ เสียงคำ การเน้น และระดับเสียงขึ้นลงของข้อความ
2. การระลึก (Recognition) ผู้ฟังเข้าใจความหมายของข้อความสั้นๆ ที่ได้ยิน

3. การรับความคิด (Reception) ผู้ฟังเข้าใจสัญลักษณ์ทางไวยากรณ์ คำศัพท์ ประโยค และบทความสั้นๆ

4. ความเข้าใจ (Comprehension) ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำอธิบาย คำสอน รู้จักจับ ความของข้อความที่ได้ยิน แม้จะมีคำที่ไม่รู้ความหมายแทรกอยู่ และสามารถฟังข้อความที่พูดอย่างรวดเร็วได้

5. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ฟังเข้าใจและแยกประเภทของข้อความที่ฟังได้ว่าเป็นภาษามาตรฐานหรือไม่ ตลอดจนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และความมุ่งหมายของผู้พูด จาก น้ำเสียงและถ้อยคำที่เน้น ผู้ฟังสามารถประเมินผลได้ว่าภาษาที่ได้รับฟังนั้นเหมาะสมที่จะใช้สื่อ ความคิดหรือไม่

การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง

Paulston and Others (อ้างใน กรมวิชาการ, 2546) ได้เสนอแนะขั้นตอนการฝึกทักษะการฟัง สรุปได้ดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้รู้จุดหมายของการฝึกทักษะการฟัง
2. ให้ผู้เรียนฟังข้อความหรือเรื่องราวที่เตรียมไว้
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรืองานที่มอบหมายให้ หลังจากการฟังแล้ว
4. ผู้สอนให้คำติชมในงานของนักเรียน

กรมวิชาการ (อ้างใน กรมวิชาการ, 2542) ได้เสนอแนะกิจกรรมในการสอนทักษะการฟัง ดังนี้

1. ให้ฟังคำสั่งที่ใช้ในการเรียนการสอนของครู เช่น การถามคำถาม การอธิบาย ภาพ การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ให้ฟังเพื่อนคนอื่นถามคำถาม สรุปเรื่อง หรือเล่าเรื่องต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร หรือการสนทนาต่างๆ
4. ให้ฟังคำบรรยายจากบุคคลภายนอก หรือฟังบทเรียนจากเทป ฟังเพลง หรือ ปาฐกถาต่างๆ
5. ให้ดูภาพยนตร์ โดยเฉพาะที่จัดขึ้นเพื่อสอนภาษาอังกฤษ หรือจากโปรแกรม ภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์
6. ให้สัมผัสกับชาวต่างชาติที่อยู่ในชุมชน
7. ให้เข้าร่วมการบรรยาย การประชุมปฏิบัติการ ชมรมภาษา หรือ การประชุมต่างๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษ

8. ให้เล่นเกมภาษาอังกฤษ

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2542, หน้า 6-7) ได้เสนอว่า การพูดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญและถูกใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จึงเน้นความสำคัญของทักษะการพูดเกือบจะเรียกได้ว่ามากที่สุด มีการพัฒนาแนวความคิด วิธีการสอนใหม่ และ โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการเรียนมากมาย Robert Lado, 1961 (อ้างใน สมพิศ แสงศิริรักษ์ ,2542) ได้กล่าวถึงความสามารถในการพูดว่า ความสามารถในการพูดภาษาต่างประเทศคือ ความสามารถที่แสดงออกถึงความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดเอง ในสภาพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หรือการรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยถ้อยคำกะทัดรัด นอกจากนี้ ยังสามารถเรียบเรียงคำพูดที่ได้ฟังหรือสิ่งที่อ่านมาเป็นคำพูดของตนเอง รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างคล่องแคล่วด้วย เมื่อสามารถพูดภาษาได้ ก็ย่อมต้องสามารถฟังสิ่งที่ผู้อื่นพูดได้เข้าใจ และช่วยให้ง่ายต่อการอ่านและการเขียน

การพูดภาษาต่างประเทศเกี่ยวข้องกับความสามารถในการออกเสียงถูกต้อง ซึ่งสัมพันธ์กับการได้ยิน จำแนกและเลียนแบบเสียงนั้นๆ ด้วย และการพูดยังเกี่ยวข้องกับอีกหลายทักษะ รวมทั้งความสามารถของผู้เรียนในการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาษาแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน และยังกล่าวถึงทักษะการพูดอีกกว่าเป็นทักษะที่ซับซ้อน และจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบของการพูด 5 ประการ คือ

1. ความคล่องแคล่ว (fluency)
2. ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ (comprehensibility)
3. ปริมาณของข้อมูลที่สื่อสารได้ (amount of communication)
4. คุณภาพของข้อความที่สามารถนำมาสื่อสาร (quality of communication)
5. ความพยายามในการสื่อสาร (effort to communicate)

กุศยา แสงเดช (2545) ได้เสนอความจำเป็นในการสอนทักษะการพูดว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ในการสอนทักษะการพูดเบื้องต้น มุ่งเน้นให้ใช้ทักษะการพูดเพื่อสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง สิ่งสำคัญคือ ครูผู้สอนจะต้องให้ความถูกต้องในรูปแบบ เสียง ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ จึงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามแบบหรือตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำไปสู่ขั้นการสอนพูดให้มีประสิทธิภาพและได้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด การเตรียมกิจกรรมที่จะนำไปสู่กิจกรรมการสอนพูด ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ และระดับภาษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูด

การจัดกิจกรรมการสอนพูดนั้นมีหลักการตรงที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดแบบ Automatic Speaking โดยใช้กิจกรรมและสถานการณ์เป็นสื่อ ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่ควรสังเกต ดังนี้

1. จัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนภาษา และครูผู้สอนใช้ Classroom English Expression ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยและเป็นตัวอย่างสำหรับการฝึก
 2. ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ปัจจุบันนี้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 3. ในการฝึกพูด ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกจุด ควรแก้ไขเฉพาะในขั้น presentation ที่ต้องการเน้นความถูกต้องของการใช้ภาษา (accuracy) แต่ถ้าเป็นขั้น practice ที่ต้องการฝึกความคล่องในการใช้ภาษา (fluency) และข้อผิดพลาดนั้นไม่ได้มีผลต่อความเข้าใจภาษาก็คงไม่ต้องแก้ทันที ควรรอโอกาสที่เหมาะสมเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและขาดความเชื่อมั่น
 4. ครูสอนภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกทักษะและความสามารถในการใช้ภาษา ให้พัฒนาก้าวหน้าอยู่เสมอ
 5. การจัดกิจกรรมการฝึก ควรมีรูปแบบหลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา
 6. การสอนภาษาควรสอนทักษะสัมพันธ์ หรืออย่างน้อยต้องสอนคู่กัน เช่น สอนทักษะการพูดคู่กับทักษะการฟัง เป็นต้น
 7. การสอนทักษะการพูด ควรจัดกิจกรรมคู่ (pair work) ให้มาก เพราะการทำกิจกรรมคู่จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารและแสวงหาข้อมูลได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นมีโอกาสแสดงออก
 8. ควรชมเชยผู้เรียน ให้กำลังใจบ่อยๆ เพราะเป็นแรงกระตุ้นที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน
 9. การฝึกพูดเริ่มจากง่ายไปหายาก และให้โอกาสเด็กทุกคนได้ฝึก
- ฮาร์เมอร์ (2546) ได้ให้เหตุผลพื้นฐาน 3 ประการที่ควรจะให้ให้นักเรียนทำงานที่เป็นกิจกรรมการพูด ซึ่งจะกระตุ้นเขาให้ใช้ความรู้ทางภาษาทั้งหมดและภาษาใดๆ ที่เขาสามารถใช้ได้เป็นอย่างดีคือ
1. เป็นการฝึกซ้อม (Rehearsal) การให้นักเรียนได้พูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาได้ฝึกซ้อมการพูดจริงนอกห้องเรียน

2. เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) กิจกรรมการพูดซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาทั้งหมดและภาษาใดๆ ที่เขารู้ จะให้ข้อมูลป้อนกลับกับทั้งครูและนักเรียน ครูจะมีโอกาสเห็นว่านักเรียนทำได้แค่ไหน และเขามีปัญหาอะไรบ้างด้านภาษา

3. เป็นการทำให้นักเรียนสนใจ และอยากมีส่วนร่วม (Engagement) กิจกรรมการพูดที่ดีอาจจะ และควรสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนได้มาก หากทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และหากครูจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ด้วยความเข้าอกเข้าใจ

2.2 การวัดและประเมินผลทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

การฟัง-พูดผู้เรียนจะต้องเริ่มจากการเลียนแบบ การฝึกปฏิบัติขั้นต้น ไปจนถึงการปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดังนั้นในการวัดผลก็จำเป็นต้องวัดจากการปฏิบัติขั้นต้นไปจนถึงการทำงานได้จริงให้มากที่สุด โดยระดับของการวัดมีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2541)

มีความเป็นจริงต่ำ	การแก้ปัญหาในกระดาษ (paper and pencil performance test)
การประยุกต์ขั้นแรก :	การแก้ปัญหาเฉพาะส่วน (identification test)
การใช้ความรู้	
การประยุกต์ขั้นกลาง:	การปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลอง (simulated performance)
การพัฒนากระบวนการ	ตัวอย่างงาน (work sample)
มีความเป็นจริงสูง	การปฏิบัติงานจริง (authentic performance)
การประยุกต์ขั้นสูง:	
พัฒนาระบบ	

ระดับที่ 1 paper and pencil performance test เป็นการให้การแก้ปัญหาโดยให้ผู้สอบตอบในกระดาษคำตอบ ซึ่งจะตั้งปัญหาจำลองขึ้นให้ผู้สอบแก้ปัญหานั้น ทั้งนี้โดยเน้นพฤติกรรม ทักษะและการประยุกต์ใช้ตามแนวคิด สภาพการณ์ของการทดสอบจะมีความสมจริงต่ำมาก ผู้สอบใช้ความคิดเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่ถึงขั้นการปฏิบัติจริง แบบทดสอบระดับนี้เรียกว่าเป็นแบบทดสอบการปฏิบัติในกระดาษ หรือการวางโครงการปฏิบัติ

ระดับที่ 2 identification test เป็นการทดสอบจากของจริง แต่ทดสอบทีละส่วน ทีละทักษะ เพื่อให้มั่นใจว่าพฤติกรรมหรือทักษะนั้นๆ ผู้สอบสามารถปฏิบัติได้หรือไม่

ระดับที่ 3 simulated performance เป็นการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานตามที่เคยเรียนมาแล้ว ผู้เรียนจะใช้ความสามารถหรือทักษะที่เคยฝึกไว้แล้วมาปฏิบัติงานที่มีลักษณะของการเลียนแบบ

ระดับที่ 4 work sample เป็นการปฏิบัติงานจริงในสถานที่จริง

ระดับที่ 5 authentic performance เป็นการปฏิบัติงานจริงและเป็นการรวบรวมผลการวัดทั้ง 4 ระดับ รวมทั้งการบันทึก ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้เรียนตลอดภาคการศึกษา เก็บรวบรวมผลงาน ผลการสังเกตจากผู้สอน ผู้ปฏิบัติงานจริงและเพื่อนๆ มาประมวลเพื่อประเมินผู้เรียนรอบด้าน โดยมีหลักฐานเป็นผลงานและการบันทึกต่างๆ ไว้อย่างเป็นระบบ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการประเมินทักษะการพูด-ฟังภาษาอังกฤษในระดับที่ 1 ถึง 3 เท่านั้น ยกเว้นระดับที่ 4 และระดับที่ 5 เนื่องจากผู้เรียนยังกำลังศึกษาอยู่ในระดับกำลังพัฒนาซึ่งยังไม่สามารถประเมินโดยการปฏิบัติงานจริงในสถานที่จริงอันเป็นการประยุกต์ขั้นสูงได้

2.3 ทักษะการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษ

เรวดี หิรัญ (2540) เสนอว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ซับซ้อน และต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นอย่างดี เพราะการอ่าน ไม่ใช่เพียงอ่านตัวอักษรออกเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจด้วย ดังนั้นทักษะการอ่านจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนจากการเรียนในห้องเรียนจากครูผู้สอนจนชำนาญก่อนแล้วจึงไปฝึกเพิ่มเติมเองนอกห้องเรียน ซึ่งต่างจากฝึกทักษะฟัง-พูด ซึ่งสามารถฝึกได้เองจากเทปฝึก หรือแหล่งต่างๆ รอบตัวซึ่งอยู่นอกห้องเรียน

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2542, หน้า8-9) ได้เสนอว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นรากฐานของการเรียนรู้ดังกล่าวมาแล้ว การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านที่ดี จึงเป็นสิ่งจำเป็นการมีทักษะการอ่านที่ดีนั้น มิใช่แค่เพียงอ่านออกเสียงได้ถูกต้องหรืออ่านได้รวดเร็วเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านและเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมด้วย Block (อ้างใน สมพิศ แสงศิริรักษ์, 2542) ได้แบ่งกลวิธีที่ใช้ในการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. กลวิธีทั่วไป (General Strategy) ผู้อ่านจะใช้กลวิธีนี้ในการรวบรวมรายละเอียดในข้อความ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจการอ่านข้อความสั้นๆ
2. กลวิธีเฉพาะเรื่อง (Local Strategy) ผู้อ่านจะใช้กลวิธีนี้เมื่อไม่มีความเข้าใจ การอ่านข้อความเพียงบางส่วนเท่านั้น

ทิพพิศ อ่องแสงคุณ (2540, หน้า 38) เห็นว่า ทักษะการอ่านโดยทั่วไปนั้น แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ที่ผู้สอนควรตระหนักถึงคือ ทักษะการอ่านในขั้นตอน (Prereading skills), ทักษะการสังเกตคำ (Word recognition), ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Comprehension) และทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ (Functional reading)

ฮาร์เมอร์ (2546, หน้า 95) กล่าวถึงหลักการในการสอนอ่านดังนี้

1. การอ่านมิใช่ทักษะแบบเฉื่อยๆ (passive) การอ่านเป็นกิจกรรมที่มีอะไรที่ต้องทำมากมาย ต้องตื่นตัว (active) อย่างมาก เพื่อที่จะอ่านให้รู้เรื่อง เราจำเป็นต้องเข้าใจว่าคำต่างๆ หมายความว่าอย่างไร

2. ผู้เรียนจะต้องรู้สึกสนใจและอยากติดตามเรื่องที่กำลังอ่าน
3. ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนให้ตอบสนองต่อเนื้อหาของเรื่องที่อ่านด้วย มิใช่แต่เพียงเฉพาะต่อภาษาเท่านั้น
4. การคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านเป็นปัจจัยที่สำคัญในการอ่าน
5. เลือกงานให้เหมาะกับเรื่อง

Roger T. Lennon (อ้างใน เรวัต หิรัญ, 2540, หน้า 150) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านที่จะทำการวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับคำโดยทั่วไป หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับคำ ได้แก่ ความกว้าง ความลึก และขอบเขตของคำศัพท์
2. ความเข้าใจเรื่องราวที่ปรากฏอย่างชัดเจน ซึ่งรวมทักษะอื่นๆ ด้วย เช่น การรู้ตำแหน่งของข้อความที่กล่าวถึงอย่างเจาะจง การเข้าใจความหมายตามตัวอักษรและความสามารถในการติดตามเรื่องทีอ่านตามลำดับ
3. ความเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ รวมถึงความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถหาเหตุการณ์เกี่ยวกับผลที่ตามมา
4. ความซาบซึ้ง หมายถึง ความสามารถในการทราบถึงความตั้งใจ หรือ จุดมุ่งหมายของผู้เขียน การทราบถึงอารมณ์หรือแนวรสของเรื่อง

ดังนั้นการอ่านจึงไม่ใช่เพียงแต่อ่านได้ แปลคำศัพท์ได้ หรือรู้โครงสร้างของประโยคเท่านั้น แต่ผู้อ่านจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องหรือข้อความที่ตัดมาเป็นตอนๆ ให้อ่านนั้นว่ามีความสัมพันธ์กัน และควรที่จะสามารถสรุป หรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ด้วย

รัตนา มหาภูศ (2540) ได้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเขียน ผู้สอนควรมุ่งคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก โดยเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัย ความรู้ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมการเขียนนี้ควรมีหลายรูปแบบ ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สอดคล้องกับ พิศรวัลย์ โกวิทวที (2539) การสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนควรเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เขียนตรงกับความสนใจและระดับความสามารถของผู้เขียน และมีจุดประสงค์อย่างเด่นชัดที่ต้องการจะให้ผู้เขียนได้ฝึกทักษะการเขียนในเรื่องอะไร

การเขียนในระยะเริ่มต้นควรเน้นการเขียนแบบกำหนดขอบข่ายให้ผู้เขียนหรือชี้แนะแนวทางให้เขียน เน้นการฝึกเขียนในรูปของกิจกรรมกลุ่มมากกว่ากิจกรรมเดี่ยว ผู้เขียนได้มีโอกาสปรึกษาร่วมกันคิดและเรียบเรียงเรื่องที่เขียน เลือกใช้คำศัพท์และโครงสร้างได้อย่างเหมาะสมและเกิดความมั่นใจในการแสดงออกทางภาษา

การฝึกกิจกรรมการสอนเขียนควรฝึกให้เขียนจากง่ายไปหายาก คือ เริ่มจากให้ลอกเลียนแบบ กำหนดขอบข่ายให้เขียนแล้วจึงให้เขียนอย่างอิสระ

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2542, หน้า 10-13) เสนอว่าการเขียนจะประสบความสำเร็จนั้น ผู้เขียนต้องมีความสามารถหลายๆ ด้าน ดังที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ได้แสดงทรรศนะไว้ ดังนี้

1. ความสามารถด้านคำศัพท์ สำหรับเลือกไว้ใช้คำได้หลากหลายและเหมาะสม ต้องมีความรู้เรื่องคำศัพท์ สามารถเลือกใช้คำได้หลากหลายและเหมาะสม เช่น การเขียนบรรยาย สามารถเลือกใช้คำที่ให้ภาพลักษณ์แก่ผู้อ่าน
2. ความสามารถด้านการเรียบเรียงข้อความ หลักการเรียบเรียงข้อความ ภาษาอังกฤษทุกประเภทมีดังนี้
 - เอกภาพของงานเขียน (unity)
 - ความราบรื่นของงานเขียน (coherence)
 - การพัฒนารายละเอียดประกอบใจความหลัก (pattern of development)
3. ความสามารถด้านเนื้อหา ความสามารถในการเขียนเรียงความให้มีเนื้อหาที่สัมพันธ์กันกับเรื่องที่เขียนว่าเป็นสิ่งจำเป็น โดยผู้เขียนจะต้องพยายามเขียนให้อยู่ในประเด็นที่ต้องการเสนอ อย่าออกนอกประเด็น
4. ความสามารถด้านไวยากรณ์และกลไกทางภาษา หมายถึง ความสามารถเรื่องไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดคำ Lado (อ้างใน สมพิศ แสงศิริรักษ์, 2542)

กุศลา แสงเดช (2545, หน้า 146) สรุปว่าสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงให้มากที่สุดคือ ต้องให้ข้อมูลคำศัพท์ (Vocabulary) ไวยากรณ์ (Grammar Pattern) และเนื้อหา (Content) แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอที่จะเป็นแนวทางในการคิดและเขียนต่อไป การให้แต่หัวข้อ (Topic) หรือแม้จะชี้แจงจุดประสงค์เรื่องที่ต้องการให้เขียน โดยแจ้ง main idea แล้วก็ตาม ก็ยังเป็นเรื่องยากที่จะเขียนได้

2.4 การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษ

ในการวัดและประเมินผล จะใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยผู้สอนจะไม่ผูกขาดการวัดและประเมินผลไว้ที่ครูเอง แต่จะจัดตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2543)

1. ให้นักเรียนประเมินผลตนเอง มีการรายงานการทำงานของตนเอง พร้อมทั้งแสดงความรู้สึกในการทำงาน เช่น เขียนบรรยายความรู้สึก
2. ให้สมาชิกในกลุ่มประเมินโดยการ ใช้ใบประเมินที่ครูจัดเตรียมหรืออาจให้นักเรียนกำหนดหัวข้อการประเมินขึ้นมาเอง แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียนเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกัน ก่อนที่ครูจะทำใบประเมิน
3. ประเมิน โดยภาพรวมของชิ้นงาน ทักษะและกระบวนการทำงานทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

สรุปแล้วกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีทั้ง 9 ด้าน ต่างเอื้อในการนำมาฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนของผู้เรียนดังได้กล่าวมาแล้ว ในขั้นต้น ทักษะทางภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะต่างอยู่ในกระบวนการชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นฝึกและชั้นนำไปใช้โดยมีชิ้นงานแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนอันประกอบด้วยทักษะการพูด-ฟัง อ่านและเขียน ได้รับการประเมินและพัฒนาอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ประเมินทักษะทางภาษาของนักเรียนตามสภาพจริงระหว่างการทำกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอน ทักษะการพูด-ฟัง ภาษาอังกฤษ ผู้เรียน ได้โต้ตอบบทสนทนา ตอบคำถามและนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ตลอดจนการฟังเพื่อจับใจความ ส่วนทักษะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ นักเรียนได้ทำกิจกรรมในการอ่านบทอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญและตอบคำถามได้ แต่งเรื่องสั้นๆ จากรูปภาพ

นอกจากนี้ในการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนได้บูรณาการทักษะฟัง-พูด และอ่าน-เขียนเข้าด้วยกัน เช่น ฟังแล้วพูด โดย ฟังครูและคู่สนทนา ฟังแล้วอ่าน โดยฟัง แล้วเติมคำในช่องว่างโดยการอ่านประโยคที่มีให้ ฟังแล้วเขียน โดยเขียนวลีหรือประโยคตามคำบอกซึ่งตรงกับ (กรมวิชาการ , 2544) ได้เสนอไว้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาค้นคว้าแบบอิสระของ มยุรี เจริญภักดี (2544) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการติดตามผลการ อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ครูผู้สอนได้กำหนดกิจกรรมและวางแผนในขั้นตอนต่างๆ ครูส่วนใหญ่จะใช้กิจกรรมเกม และการเคลื่อนไหว มากที่สุด ส่วนผลการพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ของปฐมวัย ปรากฏว่า พฤติกรรมทางพหุปัญญาที่เด็กแสดงออกทุกด้าน ได้รับการพัฒนาอย่าง

ต่อเนื่อง ผลงานของเด็กเกี่ยวกับพัฒนาการทางพหุปัญญา 8 ด้าน อยู่ในระดับพอใช้ และผลงานในแต่ละด้านมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ

พีระ รัตนวิจิตร และคณะ (2544) ได้เสนอแนวการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนวัดเนินเขาดิน ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ในการสร้างแผนการสอนแบบบูรณาการในวิชาต่างๆ ตั้งแต่ชั้นป.1 ถึง ป.6 โดยเสนอแนวการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาปัญญาทั้ง 8 ด้าน ผลการดำเนินงานพบว่า แนวการสอนเอื้อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและผู้เรียนมีการพัฒนาปัญญาทั้ง 8 ด้านในระดับสูงขึ้น สองคดียกกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ จำปาแก้ว (2547) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนการสอนแบบบูรณาการพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษและพหุปัญญาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา โดยการมีผลการศึกษาพบว่า การใช้กิจกรรมแบบบูรณาการพหุปัญญาช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนและช่วยส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญาในการเรียนการสอนนั้น พอจะสรุปได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน โดยเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจ และรู้ระดับความสามารถของตนเอง ตลอดจนพัฒนาจุดเด่นและลบจุดด้อยของตนได้ และสิ่งสำคัญที่สุดคือครูสามารถเรียนรู้ผู้เรียนและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ได้ตรงตามอัจฉริยภาพที่เขามี รวมทั้งส่งเสริมปัญญาด้านอื่นที่ยังด้อยอยู่ในผู้เรียนคนนั้นๆ เพื่อให้เกิดพหุปัญญาที่สมดุล (อารี สัตถ์ทวี, 2546) และทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกคือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขตามที่มาตรฐานการศึกษาของชาติได้บัญญัติไว้